

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2020

Szanowny Pan Andrzej Duda
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Pan Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

dot. Środowisko ludzi książki – pisarze, wydawcy, księgarze, stowarzyszenia i organizacje – o ratowaniu kultury

Szanowny Panie Prezydencie,

Szanowny Panie Premierze,

Składamy na ręce Pana Prezydenta i Pana Premiera list napisany w imieniu szerokiego środowiska książki.

Czytanie książek jest fundamentem rozwoju, innowacji i demokracji. Jeśli Polska chce się rozwijać, potrzebujemy, by książki powstawały i były dostępne – aby polski czytelnik mógł rozwijać swoje zasoby intelektualne i duchowe dla dobra własnego, społeczności i całego Narodu.

Upadłość wydawców, księgarń i dystrybutorów książek, pozbawienie autorów, tłumaczy, ilustratorów i grafików środków do życia, to scenariusz, w którym książki przestaną powstawać. Polska i bez obecnego kryzysu ma jeden z najniższych poziomów czytelnictwa w Europie. A tymczasem przyszły rozwój każdej społeczności zależy od tego, czy kluczowe obszary funkcjonowania społeczeństwa i państwa będą działać sprawnie. Służba zdrowia i gospodarka to problemy pierwszej linii. Edukacja i czytelnictwo stanowią fundament, bez którego Naród pozbawiony jest narzędzi rozwoju.

Dlatego zwracamy się z apelem o wdrożenie strategii ratowania książki.

Zebrałiśmy postulaty od przedstawicieli licznych uczestników życia literackiego w Polsce: tworzących literaturę pisarzy, ilustratorów i tłumaczy, do wydawców i księgarzy, bibliotekarzy i promotorów książki. Mimo różnic, porozumieliśmy się między sobą, żeby solidarnie uratować literaturę w Polsce.

Jednocześnie jesteśmy gotowi w każdej chwili przystąpić do współpracy z Ministerstwami Rozwoju, Edukacji i Kultury, by wspólnie opracować długofalową progresywną strategię dla Niepodległej Czytającej.

1. Pomoc dla twórców

W MKiDN znajduje się „Ustawa o uprawnieniach artysty zawodowego”, opracowana w ramach Ogólnopolskiej Konferencji Kultury przez stronę rządową wspólnie z reprezentacją artystów polskich. Są nią objęci wszyscy twórcy literatury, pisarze, ilustratorzy, graficy i tłumacze literatury. Ustawa stwarza status artysty zawodowego w celu ubezpieczeń społecznych, ale pomogłoby to także rozdysponować związane z epidemią stypendia i zasiłki, aby trafiły faktycznie do twórców kultury. W obecnej sytuacji szczególnego znaczenia nabiera wsparcie wydawców dotacjami celowymi przeznaczonymi na pokrycie ich z obowiązków wobec twórców.

2. Pomoc dla wydawców i księgarzy

Jednolita cena książki to znany w Europie Zachodniej mechanizm, polegający na tym, że nowa książka przez rok od premiery jest sprzedawana wszędzie po tej samej cenie, ustalonej przez wydawcę. Projekt stosownej ustawy jest gotowy. Jest to proste rozwiązanie, niewymagające nakładów ze strony budżetu, które stabilizuje rynek, likwiduje wyniszczające wojny cenowe, pozwala przetrwać wydawcom oraz przede wszystkim lokalnym księgarniom z miejscowym kapitałem, jakie giną, nie mogąc uczestniczyć w licytacji na rabaty z rynkowymi gigantami.

3. Udostępnianie książek

Zamrożenie rynku przez epidemię spowodowało, że w magazynach wydawców zalega potężna pula niesprzedanych egzemplarzy. Interwencyjny zakup książek i rozdysponowanie ich pomiędzy biblioteki i najbiedniejszych czytelników pomogłoby rynkowi, wzmocniło pozycję bibliotek oraz przyczyniłoby się do rozwoju czytelnictwa. Księgarnie winny być włączone w system dystrybucji zakupionych książek. To doraźne działanie powinno stanowić podstawę dla stworzenia – skądinąd postulowanego od dawna – stałego koordynowanego systemu zakupu dla bibliotek najbardziej wartościowych premier książkowych.

4. Pomoc dla księgarń

Potraktowanie księgarni nie jak zwykłego sklepu, lecz jako małego centrum kultury – bo też tym księgarnie w istocie są – i pomoc w największym obciążeniu, jakim są czynsze za lokale, mogłoby być kroplówką umożliwiającą przetrwanie. Obecnie już 40 procent małych księgarń zapowiada swoje zamknięcie, a sieci księgarskie rozważają znaczące ograniczenie swojego zasięgu w centrach handlowych.

5. Wsparcie dla branży

Szybka aktualizacja tabeli urzędzeń objętych opłatami reprograficznymi (zmiana rozporządzenia ministra kultury i dziedzictwa narodowego) uwzględniająca powszechnie wykorzystywane urządzenie i nośniki cyfrowe spowoduje istotne zwiększenia środków zasilających polską kulturę i szeroko rozumianą branżę wydawniczą.

6. Promocja

Książka potrzebuje promocji. Dlatego wnosimy o wprowadzenie na stałe obowiązku emitowania programów o książce dla mediów publicznych w określonej częstotliwości i czasie antenowym oraz o – w czasie epidemii - dotacje celowe dla organizatorów ważnych targów, festiwali literackich oraz wydarzeń czytelniczych dla dzieci, które nie mogą się w tym roku odbyć.

Z wyrazami szacunku

Włodzimierz Albin – prezes Polskiej Izby Książki

Jacek Dehnel – prezes Unii Literackiej

Maria Deskur – prezes Fundacji Powszechnego Czytania

do wiadomości:

Pani Jadwiga Emilewicz - Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju

Pan Piotr Gliński - Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Pan Jacek Sasin - Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych

Pani Elżbieta Witek – Marszałek Sejmu RP

Pan Tomasz Grodzki – Marszałek Senatu RP

Pani Barbara Zdrojewska – Przewodnicząca Komisji Kultury i Środków Przekazu Senatu RP

Pan Piotr Babinetz - Przewodniczący Komisji Kultury i Środków Przekazu Sejmu RP

Pani Magdalena Gawin – Wiceminister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Pan Mateusz Adamkowski – Dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa MKiDN

Pan Dariusz Jaworski – Dyrektor Instytutu Książki

Sygnatariusze pisma:

Agora S.A.

AZYMUT sp. z o.o.

BELLONA

Biblioteka Analiz sp. z o.o.

Bosz Szymanik i Wspólnicy sp. jawna

Dressler Dublin Sp. z o.o.

Empik S.A.

Fundacja „Kultura nie boli”

Fundacja ABCXXI - Cała Polska czyta dzieciom

Fundacja Powszechnego Czytania

Fundacja Sąsiedzi

Fundacja Sztuki Kreatywna Przestrzeń

Grupa Cogito sp. z o.o.

Izba Wydawców Prasy

Koalicja Letnich Festiwali Literackich

Krakowskie Biuro Festiwalowe operator programu Kraków Miasto Literatury UNESCO

LSP sp. z o.o.

Lubimy czytać sp. z o.o.

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Księgarzy

Polska Izba Druku

Polska Izba Książki

Polskie Towarzystwo Wydawców Książek

Prószyński Media sp. z o.o.

PZWL Wydawnictwo Lekarskie sp. z o.o.

Sonia Długa sp. z o.o.

Stowarzyszenie Autorów i Wydawców Copyright Polska

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

Stowarzyszenie Księgarzy Polskich

Stowarzyszenie Kulturowe „Góry Babel”

Stowarzyszenie Pisarzy Polskich

Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury

Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich

Stowarzyszenie Wydawców Katolickich

Świat Książki

Targi Książki sp. z o.o.

Targi w Krakowie Sp. z o.o.

Toruński Antykwariat Księgarski

Unia Literacka

Uniwersytet Warszawski- Wydział Dziennikarstwa Informacji i Bibliologii

Wolters Kluwer Polska SA

Wydawca.pl

Wydawnictwo Akademickie Sedno sp. z o.o.

Wydawnictwo Naukowe PWN SA.